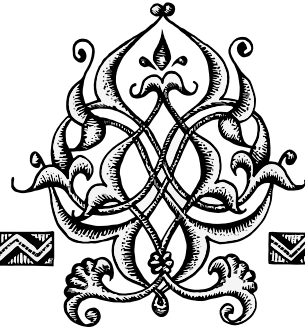

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՕՇԱԿԱՆԻ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ
ՍԲՅ. ԹԱՐԳԱՆՉԱՑ ՏՈՆԻ ԱՌԻԹՈՎ

(13 հոկտեմբերի 2018 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն

«Նմանեալ Մովսէսի Տէր Վարդապետ,
բերելով զգիր օրինաց ի Հայաստան աշխարհ,
որով լուսատւեցան ազգ որդւոց Թորգոմայ»
(Շարական):

Ս. Թարգմանիչ վարդապետների ուխտավոր ժառանգներ,
ԺԳ. դարի Հայոց Եկեղեցու մեծանուն վարդապետ Վարդան Արեւ-
ելցին այս բառերով է իր անսահման հիացումն ու խորին ակնածանքն
արտահայտում Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի կոթողային գործի՝ աստվածատուր
հայոց տառերի ստեղծման հանդեպ, որով լուսավորվեցին Թորգոմի տան
զավակներս եւ հայերեն հնչեց Աստծո կենդանի խոսքը: Շարականագիրը
մեր եռամեծ եւ սրբանուն վարդապետին համեմատում է Հին Ուխտի Մով-
սես մարգարեի հետ: Եթե վերջինս Սինա լեռան վրա Աստծուց ստացավ
Օրենքի գիրքը՝ տասնաբանյա պատվիրանները, որոնցով իսրայելացիներ-
ի համար բացվեց կյանքի մի նոր ուղի, ապա Ս. Մեսրոպը հայ ժողովրդին
պարգեւեց հայոց այբուբենը, որը դարերի ընթացքում դարձավ հայ մար-
դու հոգեմտավոր կյանքի անխորտակելի զենքը՝ բթացնելով մեր թշնա-
միների սրերն ու զանազան դավադրությունները: Ս. Մաշտոցի վարժա-
գիր երանելի Կորյունը նշում է, որ անգամ Մովսես մարգարեն այնքան
ուրախ չէր Սինա լեռից իջնելիս, որքան տառաստեղծ այս այրը: Եթե Մով-
սեսն իջավ լեռից եւ իր ժողովրդին կռապաշտության մեջ գտավ, ապա

Ս. Մեսրոպը հոգեւոր մխիթարությամբ եւ անսահման ուրախությամբ ընդունեց առաջ շտապում էր հասնել թագավորական քաղաք Վաղարշապատ: Եւ ահա Վաղարշ Ա. Արշակունի թագավորի պատվին վերակոչված քաղաքից դուրս՝ Ռահ գետի ափին, Վռամշապուհ արքան, Ս. Սահակ Պարթեւ հայրապետը, բազում նախարարներ եւ խոռոներամ բազմությունը ցնծությամբ ու օրհներգություններով դիմավորեցին Ս. Մաշտոցին՝ շնորհակալություն հայտնելով Աստծուն մեր ազգին պարգեւած այս շնորհի համար:

Սիրելիներ, հայոց այբուբենի 36 գիրներն են Ս. Մեսրոպին շտրվեցին հենց այնպես, դրանք երանելի այս հոր բազում ճգնությունների, անդադար աղոթքների եւ հոգեկան խռովքների արդյունքն էին, քանզի նա աներկբա հավատում էր Հայոց աշխարհի վաղվա օրվան ու քաջ գիտակցում իր վրա դրված առաքելության կարեւորությունը: Գրերի գյուտով մեր սրբազան հայրենիքում սկիզբը դրվեց զարմանահրաշ մի երեւոյթի, որը հպարտորեն այսօր անվանում ենք Թարգմանչաց շարժում: Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի առաջնորդությամբ նրանց աշակերտներն առաջինը հայերեն թարգմանեցին Աստվածաշունչ մատյանը, որի բերանացի թարգմանության ավանդույթը վաղուց կար Հայոց Եկեղեցում: Ինչպես սքանչելի Կորյունն է ասում. «Հայաբարբառ, հայերենախոս դարձան օրենուսույց Մովսեսը՝ մարգարեական դասի հետ, եւ առաջադեմ Պողոսը՝ բոլոր առաքելական գնդով, Քրիստոսի աշխարհակեցույց Ավետարանի հետ»: Եւ վերջապես հայն իր մայրենի լեզվով սկսեց կարդալ Աստծո կենդանարար խոսքը, ըմբռնել նրա կարեւորությունը եւ Քրիստոսի սիրո վարդապետությունն ավելիով դարձնել իր կյանքի անքակտելի մասը:

Ս. Գրքի թարգմանությունից հետո Ս. Սահակի ու Ս. Մեսրոպի նախաձեռնությամբ եւ անմիջական հսկողությամբ թարգմանվեցին, հայացվեցին ժամանակի գիտության եւ մշակույթի կարեւոր գործերն ու ձեռքբերումները, որոնք նպաստեցին հայկական ինքնուրույն մատենագրության զարգացմանը, հայ մարդու մտահորիզոնի ընդլայնմանն ու հայոց լեզվի հարստացմանը: Ոսկեդարյան թարգմանություններից շատերն այսօր շատ արժեքավոր են եւ անգնահատելի, քանզի դրանց բնօրինակները մեզ չեն հասել: Ս. Թարգմանիչ վարդապետներն իրենց աներեր հավատքով, նախանձախնդրությամբ եւ առաքելության բարձր գիտակցությամբ ոչ միայն ապահովեցին մեր ժողովրդի հոգեւոր եւ մշակութային վերազարթոնքը, այլեւ կարողացան դառնալ հայ դպրոցի եւ ընդհանրապես հայախոսության անմար ջահակիրները՝ միշտ օրինակ լինելով հետագա

սերունդների համար: Սահակ-Մեսրոպյան անկոտրում եւ հայրենաշունչ ոգին ժամանակ առ ժամանակ փայլեց մեր պատմության ընթացքում՝ դառնալով մեր ինքնության բացահայտման գրավականներից մեկը, որի խորհրդի ամբողջական գիտակցությունը մեզ ուժ, համբերություն եւ երազ տվեց՝ դիմագրավելու բոլոր փորձություններին եւ մեր մնայուն տեղն ունենալու այս աշխարհում: Ուստի, ամենեւին էլ պատահական չէ, որ Հայոց Եկեղեցին սրբադասել է Ս. Թարգմանիչներին եւ իր պատմության ընթացքում մշտապես արժեւորել նրանց կատարած սխրանքը:

Ուխտավոր հայորդիներ, այսօր անսահման նվիրումի, անօրինակ հպարտության եւ իրական հայրենասիրության ու աստվածսիրության օրն է, քանզի առաքելական մեր սուրբ Եկեղեցին ոգեկոչում է Ս. Թարգմանիչ վարդապետների՝ Մեսրոպի, Եղիշեի, Մովսես Քերթովի, Դավիթ Անհաղթ փիլիսոփայի, Գրիգոր Նարեկացու եւ Ներսես Կլայեցու անմահ ու խնկելի հիշատակը: Ազգային-եկեղեցական նվիրյալ գործիչների, ուլքեր Քրիստոսի սիրո հուրը բորբոքեցին մեր մեջ, կերտեցին ազգային մեր հպարտությունը, դարձան հույսի եւ հավատքի աղբյուր: Այս տոնը սովորական եւ պարզապես օրացուցային օր չէ, այլ մեր ազգային եւ քրիստոնեական ինքնությունը լավագույնս բացահայտողը՝ իր արդիական պատգամով ու խոսքով: Այո՛, դարեր են անցել, արժեքներ փոխվել եւ սերունդներ անցել, բայց նրանց սխրանքը մնացել է չգերազանցված՝ ճիշտ ժամանակին ծնունդ տալով նոր Ս. Թարգմանիչների: Շինական Վարդանի զավակը մեզ համար հայոց գրերը ստեղծեց եւ իր ճառերով դարձավ հայ հայրաբանության հիմնադիրը, Ավարայրի ականատես Ս. Եղիշե վարդապետը հայրենասիրությամբ լցրեց մեր սրտերը, Քերթովահայր Ս. Մովսես խորենացին իր անմահ պատմությամբ մեր ծննդյան վկայականը ցույց տվեց, Ս. Դավիթ Անհաղթը քաջաբար իմաստասիրեց, Նարեկավանքի սուրբը հայերենով գրուցեց Բարձրյալի հետ, իսկ Շնորհալի հայրապետն աստվածաբանեց եւ իր երկերով հարստացրեց հայոց հոգեւոր գանձարանը: Այսօր մեր Ս. Թարգմանիչների մեծ մասի գերեզմանները չկան, քանզի դրանք ավերվել են մեր պատմական հայրենիքում: Բայց կրկին Աստծո ողորմությամբ Օշականի խորհրդավոր այս եկեղեցում է ամփոփված ամենահայի՝ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի մարմինը, որ ամենքիս համար բարեխոս է Տիրոջ առաջ եւ լուռ պահապանը մեր ազգի:

Եւ այս հոգեպարար ու լուսավոր տոնին յուրաքանչյուրս մեզ հարց տանք՝ ինչպե՞ս պետք է հարգել եւ ոգեկոչել Ս. Թարգմանիչների

հիշատակը ԻԱ. դարում, ինչպե՞ս արժանի հետնորդները լինել մեր սուրբ հայրերի, եթե ոչ նրանց կատարած գլխավոր թարգմանություն՝ Ս. Գրքի հանդեպ մեր վերաբերմունքով, մշտապես այն ընթերցելու ցանկությամբ եւ Սահակ-Մեսրոպյան հոգեւոր ժառանգության հանդեպ հավատարմությամբ: Աստվածաշունչ կարդալը պետք է դառնա մեր կյանքի անբաժանելի մասը՝ այդ կենսատու խոսքերի միջոցով Տիրոջը ճանաչելու, Քրիստոսով նոր մարդ դառնալու եւ այլակերպվելու համար: Ինչպես այսօր ամեն անգամ ստուգում ենք մեր փոստը, գրառումներ անում այլազան կայքերում, համացանցում մեզ հետաքրքրող նյութեր կարդում եւ հսկայական տեղեկատվություն ստանում, այնպես էլ մեր սուրբ պարտականությունն է, իբրեւ Ս. Թարգմանիչ վարդապետների ժառանգներ, օրական գոնե մեկ գլուխ ընթերցել Աստծո խոսքից, զորանալ դրանով եւ ապրել ավետարանական լույս պատգամներով: Աստված է խոսում Ս. Գրքի միջոցով մեզ հետ՝ կոչելով ապաշխարության, խաչակրության, մեր կյանքը փոխելու եւ նոր մարդ դառնալու: Մեր պատմությունը լի է Ս. Գրքին առնչվող տարբեր հրաշագործություններով եւ բժշկումներով, քանզի մեր լուսամիտ նախնիները հավատացել են Աստծո խոսքին, ապրել դրանով՝ իրենց Տեր եւ Փրկիչ ընդունելով Հիսուս Քրիստոսին: Ուրեմն, լինել Ս. Թարգմանիչների ժառանգներ նշանակում է նախեւառաջ Ս. Գիրք ընթերցել, խորամուխ լինել աստվածային ճշմարտությունների մեջ եւ փորձել դրանցով ապրել: Որովհետեւ քրիստոնեությունը կամ Քրիստոսի սիրո վարդապետությունն իմաստասիրություն կամ գաղափարախոսություն չէ, այլ ապրված կյանք, որի վառ օրինակն էին մեր Թարգմանիչ վարդապետները:

Պողոս առաքյալն իր թղթերից մեկում ասում է. «Հիշեցե՛ք ձեր առաջնորդներին, որոնք Աստծու խոսքն ասացին: Նայելով նրանց կյանքի ընթացքի վախճանին՝ հետեւո՛ղ եղեք նրանց հավատին» (Եբր. ԺԳ. 7-8): Ովքե՞ր են մեր առաջնորդները, սիրելիներ, որոնք Տիրոջ խոսքը քարոզեցին, ո՞ւմ հավատքին պետք է հետեւենք: Պատասխանը շատ հստակ է՝ մեր առաջնորդներն ու հայրերը Ս. Թարգմանիչ վարդապետներն էին եւ Սահակ-Մեսրոպյան ոգու կրողները, մենք զավակներն ենք Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, որի զովարար եւ զուլալ աղբյուրից միայն կարող ենք հագեցնել հոգեւոր մեր ծարավը: Այս ճշգրտումը կարեւոր է մեզանից յուրաքանչյուրի համար՝ հետագա մեր կյանքն առավել իմաստավորված ապրելու համար: Եթե մենք իսկապես նրանց ժառանգներն ենք, ապա մեր կյանքն էլ նույնը պետք է լինի՝ անսահման սեր հայոց հողի

եւ ջրի, Մայր Եկեղեցու եւ մեր հայրերի ստեղծած արժեքային համակարգի հանդեպ՝ պահպանելու համար ազգային եւ քրիստոնեական մեր ինքնությունը:

Ս. Թարգմանիչ վարդապետների պատգամն այսօր էլ ահազանգի նման հնչում է մեր ունկերին՝ հայ մարդ, սիրի՛ր մայրենի լեզուդ, օրհնվա՛ծ հայրենիքդ, նախանձախնդի՛ր եղի՛ր հոգեւոր, բարոյական եւ ազգային արժեքներիդ պահպանությանն ու դրանց անաղարտ փոխանցմանը սերունդներիդ՝ զորավոր ո՛չ ասելով այն բոլոր չար ուժերին, որոնք հայոց բերրի արտերում ցանված որոմներ են:

Թող նրանց բարեխոսությունն ու երկնային օգնականությունը մեզ հետ լինեն. այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս. ամեն:

